

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ

Державний вищий навчальний заклад
“Українська академія банківської справи
Національного банку України”

Препринт серії № UABS CP/2014/012

Кохана А.С.
студент групи ЗМП-21 V курсу юридичного факультету

**ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
СПІВВІДНОШЕННЯ КРЕДИТНОГО
ДОГОВОРУ І ДОГОВОРУ ПОЗИКИ**

Державний вищий навчальний заклад
“Українська академія банківської справи Національного банку
України”
Юридичний факультет
Кафедра цивільно-правових дисциплін та банківського права

ДИПЛОМНА РОБОТА
на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр”
на тему: **“ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ**
СПІВВІДНОШЕННЯ КРЕДИТНОГО ДОГОВОРУ І ДОГОВОРУ
ПОЗИКИ”

Виконала: студентка 6 курсу, групи ЗМП-21
Спеціальність 8.03040101 “Правознавство”
Кохана А.С.
Керівник: к.ю.н., доц. Мирославський С.В.
Консультант: к.е.н. доц. Лопаткіна І.В.

Суми – 2014 рік

Постановка проблеми. Зважаючи на те, що банківська діяльність в сфері кредитування в Україні відіграє важливе значення в процесі розвитку господарської діяльності суб'єктів ринку, а також задоволення попиту на фінансові ресурси фізичних та юридичних осіб, темою нашої роботи обрано проблеми правового регулювання співвідношення кредитного договору і договору позики. Проблематика даного питання полягає в тому, що в сучасних умовах рівень правового регулювання кредитних договорів є не достатньо високим, оскільки положення нормативно-правових актів, що регулюють порядок їх використання, мають суперечності, неточності, проявляється недосконалість юридичної техніки законодавця. Також, додаткової доктринальної розробки та систематизування потребують положення щодо укладання та виконання кредитних договорів.

Актуальність теми. Останні 5 років в Україні спостерігався бум іпотечного, автомобільного, споживчого та іншого кредитування. Проте внаслідок фінансової кризи, нестабільної валютної політики Національного банку України, що спричинили масове безробіття, значна кількість позичальників постала перед проблемою належного виконання кредитних договорів. Крім того, масштабне розгортання, починаючи з 2008 року, всесвітньої фінансової кризи виявило ряд істотних проблем у правовому механізмі регулювання кредитних відносин в Україні та масові випадки неповернення отриманих кредитів. Недостатнє правове регламентування прав та обов'язків сторін кредитного договору, фактична нерівність їх правового статусу призводять до численних судових спорів між ними.

Це вимагає оновлення правового та наукового підходу до розуміння відносин, що виникають за кредитними договорами, а також пошук напрямків удосконалення їх правового регулювання. В рамках цього постає необхідність переосмислення концептуальних підходів до кредитного договору, усунення суперечливого характеру деяких теоретичних конструкцій, які стосуються правового регулювання відносин за кредитним договором, визначення та уточнення правового статусу кредитодавців, з'ясування порядку укладення кредитного договору тощо.

У вітчизняній правовій науці дослідження правових відносин за кредитним договором вже мали місце. Так, однією з перших ґрунтовних спроб висвітлити особливості вказаних відносин була кандидатська дисертація Л. Г. Рябко на тему «Правове регулювання кредитних відносин за законодавством України» (2002 р.). Крім того, окремі проблеми зазначеної тематики висвітлювали у своїх дисертаціях Ю. І. Чалий, С. М. Лепех, О. П. Орлюк та інші. Разом з тим, в переважній більшості наукових праць вказаних та інших авторів йдеться про публічно-правовий аспект регулювання кредитних відносин. Наявні ж роботи цивілістичного спрямування на разі дещо втратили своє значення внаслідок численних змін вітчизняного законодавства, що регламентує сферу банківського кредитування. Звертає на себе увагу й те, що в Україні відсутні сучасні монографічні праці, присвячені цивільно-правовому регулюванню відносин за кредитним договором. Ці обставини в своїй сукупності визначають

актуальність, а також теоретичне і практичне значення наукового дослідження відносин за кредитним договором.

Емпіричною основою дослідження є матеріали практики розгляду та вирішення спорів, що виникають при укладенні та виконанні кредитних договорів, господарськими та місцевими судами, узагальнення судової практики розгляду цієї категорії справ, здійснені Вищим господарським судом України, а також матеріали практики укладення кредитних договорів комерційними банками.

Ступінь розробленості теми. Питання правового регулювання кредитних договорів в діяльності банків досліджена недостатньо. Слід зазначити, що комплексного дослідження даного питання на сьогоднішній день немає. Окремі питання ролі та значення цінних паперів та їх використання в банківській діяльності розглядалися в працях таких науковців як М.М. Агарков, М.І. Брагінський, С. І. Вільнянський, В.В. Вітрянський, О.С. Іоффе, Е.С. Компанієць, Е.Г. Полонський, О.А. Флейшиц, С.А. Хохлов, Л.Р. Рябініна, М. І. Савлук, С.В. Єпішенкова, Я.А. Куник, Є.А. Зинчук, І.С. Гуревич та ін.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є поглиблення правових знань про кредитний договір та договір позики як соціальне явище та їх співвідношення, юридичну природу, зміст договору, відповідальність за невиконання його умов, особливості правового регулювання відносин, що виникають на підставі цього юридичного факту, також розкриття не тільки самого поняття кредитний договір, але й виявлення наявних правових прогалин та формулювання пропозицій щодо вдосконалення виконання зобов'язань за кредитним договором.

Поставлена мета обумовлює необхідність вирішення наступних завдань:

- з'ясувати правову сутність кредиту;
- уточнити співвідношення суті понять позики та кредиту;
- удосконалити визначення поняття кредитного договору;
- визначити основні проблеми судової практики при вирішенні спорів щодо кредитних договорів;
- з'ясувати правомірність підвищення процентної ставки по кредитному договору;
- дослідити положення, щодо укладення договору споживчого кредиту в іноземній валюті;
- розглянути перспективні напрямки розвитку кредитного договору;
- дослідити стан охорони праці в сфері банківської діяльності та розробити пропозиції по його вдосконаленню.

Об'єктом дослідження є цивільно-правові закономірності становлення, функціонування та розвитку договірних засад кредитування.

Предметом дослідження є кредитний договір та договір позики як інститут цивільного права, а також відповідні нормативно – правові акти, практика їх застосування.

Методи дослідження. Методологічна основа дослідження представлена різноманітними методами дослідження, головним серед яких виступає діалектичний метод пізнання розвитку уявлень про таке явище, як кредитний договір, що дало змогу проаналізувати сутність та ознаки договору в цивільному законодавстві, ґрунтуючись на аналізі, синтезі, узагальненні, що забезпечило можливість виявлення та дослідження поняття й ознак кредитного договору. Використовуючи формально-логічний метод, проведено аналіз змісту кредитного договору. Порівняльно-правовий метод дав змогу використати співставити наявні у науковій літературі позицій з нормами цивільного закону, а також норм ЦК Української РСР 1963 р. та чинного ЦК України. Важливе значення для дослідження має також практичний метод, за допомогою якого здійснений аналіз судової практики.

Ступінь вирішення проблеми в дослідженні та практичне значення одержаних результатів. Наукову новизну дипломної роботи становлять такі основні положення:

- з'ясовано економічну сутність кредиту як економічних відносин, що виникають між суб'єктами ринку у зв'язку з передачею один одному в тимчасове користування вільних коштів на засадах поверненості, строковості, платності та добровільності;

- обґрунтовано висновок про те, що сторони в судовому спорі можуть визначати іноземну валюту як грошовий еквівалент, але вона не буде виступати предметом договору кредиту;

- обґрунтовано висновок про те, що сторони в судовому спорі можуть визначати іноземну валюту як грошовий еквівалент, але вона не буде виступати предметом договору кредиту.

У дипломній роботі удосконалено:

- запропоновано відмінне від відтворюваного в юридичній літературі легального законодавчого визначення поняття кредитного договору: „За кредитним договором одна сторона (кредитодавець) зобов'язується передати у власність другої сторони (позичальника) національну, іноземну валюту готівкою або банківський метал чи перерахувати на обумовлений рахунок позичальника або за його вказівкою на рахунок третьої особи, а позичальник зобов'язується розпорядитися ними в межах визначених цілей, повернути стільки ж коштів чи банківського металу зі впливом обумовленого строку і сплатити відсотки;

- сформульовано пропозиції щодо вдосконалення положень чинного національного законодавства, а також щодо проекту закону України „Про кредитування”.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені в дисертаційній роботі положення, висновки і пропозиції можуть бути використані:

- у правотворчій діяльності для вдосконалення положень чинного законодавства України, що регулює кредитні відносини;

- у науково-дослідній діяльності для подальших наукових досліджень проблем договірної права в цілому та інституту кредитного договору;

– у навчальному процесі при викладанні навчальних дисциплін «Цивільне право», «Господарське право», «Договірна техніка та технологія», спецкурсу «Договірне право», «Банківське право» та інших навчальних дисциплін для студентів вищих навчальних закладів, підготовки відповідної навчально-методичної літератури, підручників і навчальних посібників;

– у правозастосовній діяльності, зокрема в договірній практиці, пов'язаній із кредитними договорами, та в судовій практиці вирішення спорів, що виникають з таких договорів.

Результати проведеного дослідження та висвітлені теоретичні положення дипломної роботи можуть бути застосовані у правотворчій діяльності для вдосконалення кредитного законодавства.

Обсяг і структуру дипломної (магістерської) роботи. Дипломна робота складається з чотирьох розділів, кількість сторінок становить 138, в тому числі основного тексту 78 та 90 джерел, використаних в роботі.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **«Вступі»** обґрунтовується актуальність дослідження, визначається мета, об'єкт та предмет дипломної роботи, вказуються методологічні основи дослідження, обґрунтовується наукова новизна отриманих результатів, вказується практичне значення отриманих результатів.

Розділ 1 «Сучасний стан правового регулювання кредитного договору із суміжними договорами» складається із чотирьох підрозділів. У ньому досліджуються історія становлення законодавства у сфері кредитування, генезис поняття кредиту та кредитного договору, а також аналізуються правова природа та зміст кредитних договорів.

Перший розділ починається з **підрозділу 1.1 «Правова сутність кредиту»**, в якому ми розкриваємо основні ознаки відносин, що становлять сутність кредиту як економічних відносин, що виникають між суб'єктами ринку у зв'язку з передачею один одному в тимчасове користування вільних коштів на засадах поверненості, строковості, платності та добровільності.

У **підрозділі 1.2 «Поняття кредитного договору. Правове регулювання на сучасному етапі»** автор зазначає, що відносини за кредитним договором виникають на підставі кредитних договорів. Наголошується, що кредитний договір належить до правомірних дій, що вчиняються з волі його учасників і спрямовуються на виникнення, зміну чи припинення цивільних прав та обов'язків. Охарактеризовано наслідки недотримання письмової форми досліджуваного договору. Аналізується поняття, ознаки та особливості кредитного договору. Досліджується легальне визначення кредитного договору, а також науково-теоретичні підходи та позиції до нього. На підставі дослідження вітчизняного та зарубіжного законодавства, а також позиції науковців щодо поняття кредитного договору в дипломній роботі доводиться самостійність кредитного договору як

окремого зобов'язання договірною типу, та визначено низку притаманних виключно йому ознак. Сформульовано авторське визначення кредитного договору: за кредитним договором одна сторона (кредитодавець), яким виступає банк або інша фінансова установа, зобов'язується передати у власність другої сторони (позичальника) грошові кошти або права вимоги на одержання грошових коштів у національній валюті, а позичальник зобов'язується розпорядитися ними відповідно до визначеної у договорі мети та у визначений строк повернути кредит і сплатити відсотки. Визначені загальні вимоги законодавства щодо порядку досягнення домовленості суб'єктами кредитного процесу, а також щодо її належного оформлення. Міститься характеристика умов про предмет, плату, строк, цільове спрямування кредитних коштів. Предметно досліджуються істотні умови кредитного договору.

У підрозділі 1.3 «Співвідношення кредитного договору з суміжними договорами» проведено співвідношення розмежування кредитного договору із подібними цивільно-правовими договорами, зокрема з договором позики. Визначена правова природа кредитного договору та сформульовані критеріальні відмінності від договору позики. Зокрема, відзначається, що кредитний договір є завжди двостороннім і передбачає нескладний порядок повернення суми кредиту відповідно до погоджених умов.

У підрозділі 1.4 «Історія становлення і сучасний стан кредитного договору» аналізуються етапи розвитку правового регулювання кредитного договору в умовах незалежності Української держави.

Становлення правових засад кредитування та вивчення кредитного договору на теренах України прослідковується, починаючи з часів Київської Русі. Інтерес представляють як концептуальні засади, так і деталі кредитного процесу, насамперед стосовно особливих умов кредитних договорів на різних етапах історії. Загальний огляд чинного цивільного законодавства України вказує на відсутність комплексного підходу до регулювання кредитних договорів.

У розділі 2 «Проблеми судової практики» аналізуються матеріали судової практики щодо правомірності підвищення процентної ставки, визнання недійсними кредитних правочинів, вирішення спорів про укладення кредитних договорів в іноземній валюті та спірних питань щодо істотної зміни обставин в договорі.

При написанні розділу 3 «Перспективи вдосконалення правового регулювання відносин за договорами» основною метою було дослідження сучасного стану кредитування, виявлення проблем у даній сфері та розробка основних напрямів вдосконалення законодавчого врегулювання кредитування. У дипломній роботі здійснено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання, що полягає у проведенні комплексного науково-теоретичного дослідження проблем правового регулювання кредитного договору, підготовлено низку науково обґрунтованих пропозицій. Автор вважає допустимим застосування електронного цифрового підпису та електронного документообігу для кредитної

процедури. Для належного регулювання кредитного процесу як діяльності з надання кредитних послуг обґрунтовується необхідність прийняття Закону України «Про кредитування», яким встановити загальні засади надання кредитних послуг, а також професійного заняття кредитною діяльністю не лише банками, а й іншими потенційними кредитодавцями, зокрема і шляхом укладення кредитних договорів.

Розділ 4 «Охорона праці в сфері банківської діяльності» складається з трьох підрозділів. У ньому розглядаються питання, що стосуються системи управління охороною праці, безпеки в надзвичайних ситуаціях у банківських установах.

У підрозділі 4.1 «Система управління охороною праці в організації» автор зосереджує увагу на дослідженні системи управління охороною праці в організації. Зокрема, автором з'ясовано, що на досліджуваному об'єкті ефективно функціонує система управління охороною праці.

У підрозділі 4.2 «Аналіз небезпечних і шкідливих факторів умов праці в організації» було досліджено ряд факторів, що впливають на працівників банку під час роботи таких як постійне користування електронно-обчислювальними машинами, освітленість приміщення та робочих місць, температурний режим. Підведено підсумок щодо роботи банківського працівника за комп'ютером.

У підрозділі 4.3 «Безпека в надзвичайних ситуаціях на досліджуваному об'єкті» з'ясовано, що у своїй діяльності банк дотримується всіх вимог пожежної безпеки, встановлених чинним законодавством України. Встановлено, що всі приміщення банку оснащені системою автоматичної пожежної сигналізації, для попередження виникнення пожеж для працівників банку розроблені інструкції про заходи пожежної безпеки.

Автор дійшов висновку, що в філії АТ «Ощадбанк» в м. Суми створені належні умови для захисту від пожежі та нещасних випадків кожного працівника, що забезпечується не тільки управлінськими й організаційними рішеннями, а також й дисциплінованістю та відповідальністю працівників.

У «Висновках» зроблений короткий підсумок проведеного автором дослідження, сформульовані наукові положення, які є змістом дослідження, а також запропоновано основні напрямки вдосконалення кредитного законодавства з метою врегулювання діяльності кредитних відносин. Найвагоміші з них є наступні:

1. У дипломній роботі ми з'ясували правову сутність кредиту. Кредит як соціальне явище – це вияв довіри, правовий аспект якої проявляється через поняття послуги (кредитної послуги). Отже, з правової точки зору кредит – це фінансова послуга, яку можна охарактеризувати як поведінку особи – активну (передача грошей, банківських металів) чи пасивну (відстрочка або розстрочка як утримання від реалізації права грошової вимоги).

2. Запропоновано власне визначення поняття кредитного договору і пропонується таке його визначення: «За кредитним договором одна сторона

(кредитодавець) зобов'язується передати у власність другої сторони (позичальника) національну, іноземну валюту готівкою або банківський метал чи перерахувати на обумовлений рахунок позичальника або за його вказівкою на рахунок третьої особи, а позичальник зобов'язується розпорядитися ними в межах визначених цілей, повернути стільки ж коштів або банківського металу зі спливом обумовленого строку і сплатити відсотки». У ньому відбиваються цільове призначення кредиту, його конкретний розмір, терміни погашення кредиту і відсотків по ньому, форми забезпечення виконання зобов'язання по поверненню кредиту, взаємні права і обов'язки сторін за кредитним договором. Кредитний договір (як і будь-який документ) вимагає належного оформлення з тим, щоб уникнути будь-якого роду ускладнень при його реалізації, розгляді в суді або навіть можливої фальсифікації.

3. На підставі дослідження вітчизняного та зарубіжного законодавства, а також позицій науковців щодо поняття кредитного договору в дипломній роботі доводиться самотійність кредитного договору як окремого зобов'язання договірного типу, та визначено низку притаманних виключно йому ознак: 1) об'єктом кредитного договору є грошові кошти; 2) стороною кредитного договору з боку кредитодавця можуть виступати суб'єкти з певним статусом, а саме банк або інша фінансова установа; 3) форма кредитного договору є виключно письмовою, на відміну від договору позики, де законодавець вказує про обов'язковість письмової форми у конкретних передбачених законом випадках; 4) кредитний договір, на відміну від позики, може бути як консенсуальним, так і реальним.

4. В ході написання дипломної роботи нами було уточнено співвідношення понять позики та кредиту, яке дозволило зробити висновок, що кредит є родовим поняттям, а позика – видовим, оскільки позика завжди пов'язується із фактом передачі речі, а кредит може мати місце і тоді, коли такої передачі не було, а довіра проявилась в іншій формі (при відстрочці чи розстрочці оплати). Незважаючи на те, що договори позики та кредиту мають спільну економічну природу і регулюють близькі за змістом правовідносини, вони мають досить суттєві відмінності, звідси неможливим видається вживання понять позика і кредит як синонімів. Приоритетним для суб'єктів цивільних правовідносин є чітке розмежування цих понять на практиці. Виділили наступні відмінності між позикою та кредитом. По-перше, кредитодавцем за договором кредиту повинен завжди виступати банк або інша фінансова установа (перелік фінансових установ, згідно закону був наведений в попередньому розділі); а за договором позики позикодавцем може бути будь-яка фізична чи юридична особа. По-друге, кредитний договір є консенсуальним, двостороннім (кредитор як і боржник мають і права і обов'язки) та обов'язково відплатним, в той час, як договір позики є реальним, одностороннім та диспозитивно-відплатним. По-третє, для кредитного договору передбачено більш широке коло істотних умов договору, це зокрема: предмет кредиту, строк повернення кредиту, проценти за кредит, майнова відповідальність сторін за порушення договору, порядок

його розірвання тощо, а для позики обов'язковим є лише визначення предмету договору. По-четверте, предметом кредиту можуть бути тільки грошові кошти, договір же позики передбачає що і речі, визначені родовими ознаками можуть бути предметом цього договору. По-п'яте, для кредитного договору письмова форма є імперативно обов'язковою, без її додержання кредит є нікчемним, що ж до договору позики, то він, як вже зазначалося, може бути укладений як письмово так і усно, в залежності від суб'єктів договору та суми позики, і навіть більше того, недодержання письмової форми за договором позики не матиме наслідком визнання правочину недійсним, а може лише ускладнити підтвердження здійсненої позики.

5. Дослідили предмет кредитного договору, де окрім національної, у підзаконних нормативних актах визначена також іноземна валюта. З'ясували, що це положення пов'язане із можливістю її застосування поряд з національною валютою як засобу платежу в міжнародних розрахунках. Однак у Цивільному кодексі України це положення не враховано і предметом кредитного договору визначено лише грошові кошти. Обґрунтовано висновок про те, що сторони в судовому спорі можуть визначати іноземну валюту як грошовий еквівалент, але вона не буде виступати предметом договору кредиту. Автор також дійшов висновку, що у власність позичальника надходять лише кошти, отримані ним готівкою, а на кошти, отримані безготівковим шляхом, у позичальника виникає лише право вимоги зобов'язального характеру (за договором банківського рахунку).

6. Доцільно розробити і прийняти Закон України «Про кредитування», що забезпечив би повне регулювання відносин у сфері кредитування та фінансових послуг, визначав дієвий механізм захисту прав позичальників як найбільш слабкої сторони кредитного договору, зокрема, порядок звернення стягнення на майно в разі неможливості подальшого погашення боргу позичальником, та був направлений на посилення фінансового захисту майнових інтересів учасників кредитних відносин.

Для належного регулювання кредитування як діяльності з надання кредитних послуг обґрунтовується необхідність прийняття закону України „Про кредитування”, яким встановити загальні засади надання кредитних послуг, а також професійного заняття кредитною діяльністю не лише банками, а й іншими потенційними кредитодавцями, зокрема і шляхом укладення кредитних договорів. У зв'язку з цим пропонується припинити дію Положення «про кредитування», затвердженого постановою Правління Національного банку України від 28.09.1995 р., як такого, що значною мірою не відповідає вимогам цивільного обігу в кредитній сфері на сьогодні.

7. У дипломній роботі приведена діюча судова практика, вивчивши її ми дійшли висновку, що найпоширенішими в 2009-2013 роках були і є спори щодо укладення, виконання та розірвання кредитних договорів. Це проявлялося в порушенні істотних умов договорів що стосуються предмету договору. Також з'ясували, що до суду часто надходять справи про визнання недійсним кредитні договори з підстав того, що кредит виданий в іноземній

валюти. Розглянули спори щодо зміни або розірвання договорів кредитних у зв'язку із істотною зміною обставин.

8. З'ясовано, що певну складність для судів становлять справи щодо правомірності підвищення процентної у зв'язку з прийняттям Закону від 12 грудня 2008 р. № 661 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо заборони банкам змінювати умови договору банківського вкладу та кредитного договору в односторонньому порядку» яким передбачено, що встановлений кредитним договором розмір процентів не може бути збільшений банком в односторонньому порядку, а також, що умова договору банківського вкладу щодо права банку змінювати розмір процентів на строковий вклад в односторонньому порядку є нікчемною.

9. Дійшли висновку, що досить часто виникають суперечки про визнання договору кредиту недійсним. Подекуди позичальники намагаються, зловживаючи своїм правом, уникнути сплати процентів за користування кредитними коштами. Зважаючи на це, пропонується в проект закону України «Про кредитування» включити статтю такого змісту: «В разі прострочки виконання зобов'язання по сплаті основного боргу, крім визначеної договором неустойки, позичальник зобов'язаний сплатити кредитодавцю узаконені відсотки, розмір яких визначається, виходячи з відсоткової плати за кредит – щодо основної суми боргу, з урахуванням індексу інфляції, якщо домовленістю сторін не передбачено іншого. Сплата узаконених відсотків та неустойки не звільняє боржника від виконання зобов'язання в натурі».

10. На сьогоднішній день важливим є встановлення засад щодо охорони праці в банківській сфері. На досліджуваному об'єкті велику увагу приділяють питанням охорони праці, про що свідчать наявність відповідних нормативно-правових актів та їх неухильне дотримання. Важливе значення відіграє проведення інструктажів для працівників.

11. Провівши аналіз небезпечних та шкідливих факторів для здоров'я людини в банку зазначимо, що банківська діяльність не супроводжується небезпечними факторами для здоров'я працівників. На досліджуваному об'єкті створені оптимальні умови праці. З метою вдосконалення охорони праці в Банку пропонуємо поліпшити якість інструктажів, які проводяться з працівниками, а також забезпечити достатнє фінансування витрат з охорони праці в банку.

Відповідно до розроблених теоретичних положень автором сформульовані пропозиції щодо вдосконалення положень чинного національного законодавства, щодо проекту закону України «Про кредитування».

АНОТАЦІЯ

Кохана А. С. «Проблеми правового регулювання співвідношення кредитного договору і договору позики». – Рукопис. Дипломна робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» за спеціальністю 8.03040101 «Правознавство» – Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи НБУ» – Суми, 2014.

В дипломній роботі проведено дослідження цивільних відносин, які опосередковуються кредитним договором за цивільним законодавством України. У дипломній роботі розглянуто розвиток відносин за кредитним договором. Приділяється увага поняттю кредитного договору, досліджено його юридичний зміст і істотні умови.

Значної уваги приділено особливостям нормативно-правового регулювання відносин за кредитним договором. За результатами дипломного дослідження зроблені теоретичні висновки, а також практичні рекомендації з удосконалення чинного цивільного законодавства та практики його застосування щодо кредитних договорів.

Ключові слова: кредитний договір, кредит, позика, кредитор, позичальник.

АННОТАЦИЯ

Кохана А. С. «Проблемы правового регулирования соотношения кредитного договора и договора займа». - Рукопись. Дипломная работа на получение образовательно-квалификационного уровня «магистр» по специальности 8.03040101 «Правоведение» - Государственное высшее учебное заведение «Украинская академия банковского дела НБУ» - Сумы, 2014.

В дипломной работе проведено исследование гражданских отношений, которые основываются на гражданском законодательстве Украины. В дипломной работе рассмотрено развитие отношений по кредитному договору. Уделяется внимание понятию кредитного договора, исследованы его юридическое содержание и существенные условия. Значительное внимание уделено особенностям нормативно-правового регулирования отношений по кредитному договору. По результатам дипломного исследования сделанные теоретические выводы, а также практические рекомендации по совершенствованию действующего гражданского законодательства и практики его применения в отношении кредитных договоров.

Сформулировано авторское определение кредитного договора: «По кредитному договору одна сторона (кредитор) обязуется передать в

собственность другой стороны (заемщика) национальную, иностранную валюту наличными или перечислить на оговоренный счет заемщика или по его указанию на счет третьего лица, а заемщик обязуется распорядиться ими в пределах определенных целей, вернуть столько же средств по истечении обусловленного срока и уплатить проценты.»

В нем отражаются целевое назначение кредита, его конкретный размер, сроки погашения кредита и процентов по нему, формы обеспечения исполнения обязательства по возврату кредита, взаимные права и обязанности сторон по кредитному договору, ответственность за несвоевременное погашение кредита и др.

В ходе написания дипломной работы были уточнены соотношения понятий займа и кредита, которое позволило сделать вывод, что кредит является родовым понятием, а заем - видовым, поскольку ссуда всегда связывается с фактом передачи вещи, а кредит может иметь место и тогда, когда такой передачи не было, а доверие проявилась в другой форме.

Выделены основные проблемы судебной практики заключения, исполнения и расторжения кредитных договоров.

Ключевые слова: кредитный договор, кредит, заем, кредитор, заемщик.

ANNOTATION

Kokhana A. S. «**Problems of legal regulation of the ratio of the loan agreement and contract loan**». Thesis for education and qualification level of «master» in 8.03040101 «Jurisprudence» - State higher educational institution «Ukrainian Academy of banking of national Bank» - the Sumy, 2014.

In the diploma work represents the study of civil relations, which are mediated by the credit agreement for the civil legislation of Ukraine. In the research paper considers the development of relations under the credit contract. Attention is paid to the notion of the credit agreement, and study its legal content and essential conditions.

Considerable attention is paid to peculiarities of legal regulation of relations under the credit contract. According to the results of graduate studies made by the theoretical conclusions and practical recommendations on improvement of the existing civil legislation and practice of its application in respect of the loan agreements.

Key words: credit contract, credit, loan, lender, borrower.

